

Goed voorbereid op een bezoek van de Arbeidsinspectie



Elke werkgever moet ervoor zorgen dat werknemers hun werk op een veilige en gezonde manier kunnen uitvoeren. Uw OR draagt bij aan een goed arbobeleid én houdt hierbij een oogje in het zeil. Uw OR moet alert zijn op signalen van uw achterban over mogelijk onveilige situaties op de werkvloer.

Het echte inspectiewerk neemt de Nederlandse Arbeidsinspectie voor zijn rekening. Dat gebeurt ook onaangekondigd.

De Nederlandse Arbeidsinspectie (voorheen Inspectie SZW) controleert en handhaaft de naleving van de arboregels in organisaties. De inspectiedienst komt niet alleen in actie na een melding of klacht, maar kan ook onverwacht bij uw organisatie op de stoep staan.

Het is goed als u vooraf weet welke rechten en plichten uw OR heeft [als de Arbeidsinspectie op bezoek komt](#).

Aankloppen bij de Arbeidsinspectie

De veiligheid op de werkvloer is een belangrijk aandachtspunt van uw OR. Uw OR heeft instemmingsrecht bij het arbobeleid in uw organisatie (artikel 27, lid 1d WOR) en moet een goede naleving van de arboregels in uw organisatie bevorderen (artikel 28, lid 1 WOR).

Als uw OR signalen krijgt dat de arbovoorschriften in de organisatie niet goed worden nageleefd, probeert u uiteraard eerst om met uw bestuurder tot een oplossing te komen. Lukt dat niet, dan kunt u bij de Arbeidsinspectie aankloppen.

Uw OR kan de Arbeidsinspectie uitnodigen om langs te komen voor een onderzoek of u kunt er – net als individuele werknemers – een klacht indienen over de situatie in uw organisatie. Bijvoorbeeld als u van mening bent dat er sprake is van een gevaarlijke werksituatie of als uw bestuurder de voorschriften voor arbeids- en rusttijden of andere arboregels overtreedt.

De Arbeidsinspectie neemt klachten van de medezeggenschap altijd erg serieus en moet alle klachten vertrouwelijk behandelen. Een inspecteur zal uw bestuurder in principe dus niet vertellen dat hij langskomt vanwege een klacht of wie een melding heeft gedaan.

Zelfinspectietool geeft inzicht in actiepunten

De Arbeidsinspectie heeft zelfinspectietools ontwikkeld, waarmee u als een echte inspecteur de arbeidsomstandigheden in uw organisatie kunt beoordelen.

Handig hulpmiddel voor de OR

Een zelfinspectie bestaat uit een reeks vragen, die u doorgaans beantwoordt met ja of nee. Heeft u alles ingevuld, dan krijgt u een overzicht van wat in uw organisatie op orde is en welke actiepunten er zijn. Ook bevatten de zelfinspecties informatie die u verder kan helpen.

De zelfinspectietool is voor uw OR een goed hulpmiddel om bij te dragen aan veilige werkomstandigheden voor uw achterban, ook als uw organisatie geen controle verwacht. Uw OR heeft tenslotte de taak om de voorschriften op het gebied van arbeidsomstandigheden te bevorderen (artikel 28, lid 1 WOR). U vindt de inspectietools op zelfinspectie.nl.

Recht om de inspecteur te vergezellen

Bij een bezoek van de Arbeidsinspectie heeft de [medezeggenschap het zogenoemde vergezelrecht](#). Dit recht is vastgelegd in artikel 12, lid 4b van de Arbowet en geldt zowel voor leden van de OR of PVT als voor leden van OR-commissies.

Het vergezelrecht houdt in dat u de inspecteur mag vergezellen tijdens zijn rondgang door de organisatie. Dit geeft u de gelegenheid om de inspecteur te vertellen over het arbobeleid van uw bestuurder en over zaken waarvan u vindt dat er ruimte is voor verbetering.

Geen pottenkijkers bij privacygevoelige situatie

Het vergezelrecht geldt niet alleen bij controles van een goede naleving van de Arbowet. Ook als de inspecteur langskomt om naleving van de Arbeidstijdenwet en de Wet minimum loon en minimumvakantiebijslag te controleren, mag u hem vergezellen.

Anderzijds heeft de inspecteur in bepaalde situaties ook het recht om OR- en PVT-leden te weren als uw aanwezigheid het onderzoek kan belemmeren. Bijvoorbeeld als er een ernstig arbeidsongeval heeft plaatsgevonden of als er privacygevoelige informatie naar boven komt. De inspecteur moet in zo'n situatie zonder 'pottenkijkers' getuigen kunnen ondervragen.

Na afloop van het bezoek is uw bestuurder verplicht om uw OR in te lichten

Op de hoogte van de bevindingen

Op grond van artikel 31 WOR heeft uw OR recht op alle informatie die u redelijkerwijs nodig heeft om uw taak uit te kunnen oefenen. Uw OR mag dus alle informatie opvragen die u nodig heeft om zicht te krijgen op de arbeidsomstandigheden, zoals veiligheidsrapporten of verzuimrapportages.

Ook bij een bezoek van de Arbeidsinspectie is uw informatierecht een belangrijke bevoegdheid. Tijdens het onderzoek mag u de inspecteur vragen stellen over zijn doel en zijn bevindingen.

Na afloop van het bezoek is uw bestuurder verplicht om uw OR in te lichten over de eventuele vervolgstappen. Denk aan opgelegde sancties of de maatregelen die hij op last van de Arbeidsinspectie moet nemen. Als een inspecteur onderzoek heeft gedaan naar een arbeidsongeval, stuurt de Arbeidsinspectie niet alleen een kopie van de eindrapportage naar uw bestuurder, maar ook rechtstreeks naar uw OR of PVT.

Fraude en illegale arbeid

Het doel van de Arbeidsinspectie is om niet alleen goede werkomstandigheden te bevorderen, maar ook eerlijke werkverhoudingen en een goed functionerend stelsel van werk en inkomen. De Arbeidsinspectie controleert of een organisatie voldoet aan de wettelijke voorschriften, maar richt zich ook op zaken als fraude, arbeidsuitbuiting en illegale arbeid.

In het Jaarplan 2022 besteedt de Arbeidsinspectie veel aandacht aan eerlijk werk. Opsporing en bestrijding van arbeidsuitbuiting en arbeidsmarktfraude zijn speerpunten voor dit jaar.

OR is extra ogen op werkvloer

Uw OR is een belangrijke informatiebron voor de inspecteur. U weet tenslotte vaak beter dan de bestuurder hoe het er op de werkvloer aan toegaat. Bovendien is het uw taak om de naleving van de arborichtlijnen te stimuleren, en heeft uw OR er dus alle belang bij dat de inspecteur een realistisch beeld krijgt van de situatie.

Waarschijnlijk voelt u zich vrijer om met de inspecteur te spreken over de omstandigheden op de werkvloer als uw bestuurder daar niet bij aanwezig is. Artikel 12, lid 4a van de Arbowet geeft uw OR het recht om de inspecteur onder vier ogen te spreken. Spreekt u liever alleen met de inspecteur? Vraag hier dan om. Uw bestuurder mag dit niet weigeren.

Het is ook goed om te weten dat de inspecteur daarnaast ook vragen mag stellen aan werknemers of hen als getuige mag horen tijdens zijn controle. Ook heeft hij het recht om werknemers om hun identiteitsbewijs te vragen.

In theorie mag een inspecteur de thuiswerkplek van werknemers controleren

Controle van de thuiswerkplek

Een inspecteur heeft toegang tot alle werkplekken waar werknemers arbeid verrichten. In theorie mag een inspecteur dus ook [de thuiswerkplek van werknemers controleren](#). In de praktijk zal dat echter niet snel gebeuren.

Volgens artikel 24, lid 3 van de Arbowet is de Arbeidsinspectie bevoegd om zonder toestemming van de bewoner een huis te betreden, maar iedere Nederlandse burger heeft ook recht op 'eerbiediging van zijn persoonlijke levenssfeer'. Er moeten bijzonder zwaarwegende redenen zijn om dit grondrecht aan de kant te zetten.

In de praktijk kan de controle meestal plaatsvinden via andere, minder ingrijpende mogelijkheden, zoals een videoverbinding, en is een controle aan huis helemaal niet nodig.

Als er maatregelen volgen

Als de inspecteur constateert dat uw bestuurder bepaalde zaken in het arbobeleid moet veranderen, heeft uw OR of PVT daarover geen instemmingsrecht. De aanwijzingen van de Arbeidsinspectie gaan dus boven de mening van uw OR; uw organisatie moet de betreffende maatregelen dan gewoon doorvoeren.

Dit neemt niet weg dat het verstandig is als uw bestuurder uw OR hierbij betreft. Uw OR moet immers op de hoogte zijn van de maatregelen die hij moet treffen en kan hierbij met hem meedenken. Bijvoorbeeld over de keuze van een leverancier, mogelijke gevolgen voor de werkprocessen of de instructie aan werknemers.

Maatregelen van de Arbeidsinspectie kunnen ook invloed hebben op de risico's in de organisatie en moeten dan ook worden opgenomen in de risico-inventarisatie en -evaluatie (RI&E) en het plan van aanpak. Dring er bij uw bestuurder op aan dat hij deze documenten waar nodig actualiseert. Hierbij is uw instemmingsrecht overigens wel van kracht (artikel 27, lid 1d WOR).

Hoe groot is de kans op een controle?

De Nederlandse Arbeidsinspectie controleert organisaties meestal alleen als daar een aanleiding voor is. Er zijn bijvoorbeeld klachten over een organisatie binnengekomen of er heeft een ernstig ongeval plaatsgevonden. De Arbeidsinspectie voert ook vaker controles uit in sectoren waar werknemers een verhoogd risico lopen op bijvoorbeeld onveilige en ongezonde werksituaties of onderbetaling en uitbuiting. Denk aan de bouw, de chemische industrie of land- en tuinbouw.

Als in uw organisatie geen ernstige bedrijfsongevallen plaatsvinden en u niet in een risicovolle sector zit, is de kans klein dat de inspecteur zomaar langskomt.

Dit is een artikel van de redactie van OR Rendement

OR Rendement is dé informatiebron voor leden van de ondernemingsraad (OR) of de personeelsvertegenwoordiging (PVT), ambtelijk secretarissen, vakbondsbestuurders en externe adviseurs. Wat zijn de voor de medezeggenschap relevante wijzigingen in wet- en regelgeving, en hoe kunt u dit op beleidsmatig en strategisch niveau uitwerken? Daarnaast moet u op de hoogte zijn van de klassieke OR-thema's, zoals de OR-verkiezingen, het OR-jaarverslag, het instemmingsrecht en communicatie met de achterban.

De onafhankelijke en ervaren redactie van OR Rendement zit bovenop het nieuws en vertelt u als eerste wat de ontwikkelingen zijn. Altijd in heldere taal en met een praktische insteek, zodat u de informatie direct kunt vertalen naar uw eigen werksituatie. OR Rendement is daarnaast multimediaal. De voor uw vakgebied relevante informatie verschijnt:

- ✓ dagelijks op het digitale platform Rendement Online, waar u onder meer het laatste nieuws, checklists, rekentools, maatwerkbrieven en verdiepingsartikelen tot uw beschikking heeft;
- ✓ wekelijks gebundeld in een e-mailnieuwsbrief;
- ✓ maandelijks in het vakblad OR Rendement, boordevol nieuws en achtergrondartikelen, digitaal en op de mat;
- ✓ tweemaandelijks in een handzaam themadossier: een pocketboekje dat iedere editie een complex onderwerp uitdiept.



Rendement is een succesvolle uitgeverij van met name praktische vakbladen en digitale ondersteuning.

Het assortiment bestaat uit een crossmediaal portfolio: van printuitgaven zoals magazines en themadossiers tot online ondersteuning in de vorm van digitale naslagwerken, e-nieuwsbrieven, een vragenservice en tools.

www.rendementuitgeverij.nl